

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. XII. Respondetur argumentis sententiae, jurisdictionem Episcoporum
ad Deum immediatè referentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

522 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
rium sententiarum autoritas, cum non minus proclives sint
inferiores ad amovendum subjectionis jugum, quam supe-
riores ad amplificandam suam Dignitatem? Cur igitur major
hac in parte fides debebitur Episcopis Gallicanis, quam Six-
to V. Papæ, cujus hæc sunt verba constit. 74. an. 1587.
undecimo Kal. Febr. in institut. Congregationis pro consul-
tationibus Episcoporum, & aliorum Prælatorum §. 1. *Quæ-
re ut ab Apostolica Sede, à qua tanquam à Matre honorem, & JURIS-
DICTIONEM ACCEPERUNT, sibi, cum opus erit, auxilium, pro-
vidumq; paratum esse intelligant, ut greges suos tanto fructuosius pascant,
quinque itidem Cardinales præponimus Episcoporum, & aliorum Prælatorum
consultationibus audiendis.*

12. Nemo hætenus Bullas provisionis recusavit, eo quod
in hac forma essent, quæ jurisdictionem Episcopo à summo
Pontifice conferri significat; PROVIDEMVS ECCLESIE N. de
persona N. & præsumimus eum in Patrem & Pastorem, ac Episcopum ejs-
dem Ecclesia, committentes ei administrationem in temporalibus, & spiri-
tibus.

C A P U T XII.

*Respondetur argumentis sententiæ, jurisdictionem Epis-
coporum ad Deum immediatè referentis.*

1. **C**ontra doctrinam in superioribus capitibus traditam
objici potest primò. Jus Divinum in Scripturis sacris
vel in traditione habemus, & hinc mutuandæ sunt leges,
secundùm quas controversiæ circa jus illud emergentes diri-
mendæ sunt. Itaque si Episcoporum autoritas à summi Pon-
tificis voluntate penderet, id Christus aut verbo, aut factò
expressè docuisset, aut saltem Apostoli ipsi; sicut cætera,
quæ de jure Divino sunt, aut Scriptura ipsa exprimit, aut
Apostoli usu, & traditione declararunt, vel saltem Apосто-
lorum tempore, aliquo, si non evidentissimo, ad minus
fatis aperto specimine demonstrata sunt; at verò Scriptura
sacra potius insinuat Episcoporum jurisdictionem à Deo esse
immediatè. Dominus enim noster Jesus Christus Apostolos
misit

misit his verbis. *Euntes docete omnes gentes.* Missio autem complectitur auctoritatem omnem ad ea peragenda, ad quæ quis mittitur. Porrò quemadmodum summus Pontifex B. Petro Apostolorum Principi succedit, ejusque potestati ad regendum Christi ovile; ita Episcopi cæteris Apostolis. Ergò quemadmodum Apostoli non à B. Petro missionem, & jurisdictionem, sed à Christo ipso acceperunt: ita Episcopi non à summo Pontifice, sed à Christo. Verùm distinguenda est in Apostolis duplex Dignitas; Apostolica scilicet, & Episcopalis. Ad primam pertinebat, ut Evangelium prædicarent, & Ecclesias ubivis fundarent, atque ordinarent. Ad secundam spectabat, ut Ecclesiam aliquam tanquam Pastores proprii, & ordinarii regerent, ibique munia Episcopalia obirent, sicut S. Jacobus Jerosolymitanæ præfuit Ecclesiæ, S. Joannes Ephesinæ, S. Petrus Antiochenæ, ac postmodum Romanæ. Successerunt Episcopi Apostolis in Dignitate Episcopali, non autem in Apostolica; quia scilicet ista non erat ordinaria, & ad successores transmittenda, sed extraordinaria, & tunc temporis necessaria, ut *in omnem terram exiret sermo eorum, & in fines orbis terra verba eorum*, ut jam supra notavimus. Solius Petri auctoritas non solum tanquam Episcopi Romani, sed etiam tanquam Ecclesiæ Capitis, & Christi Vicarii generalis ad suos successores transit, quia hoc ad regimen Ecclesiæ, quod ipsius fundator optimum, atque adeo Monarchicum statuerat, erat necessarium. Cæterum in regimine Monarchico supremus Princeps officia aliis etiam Principibus distribuit, ac jurisdictionem confert. Nec refert si dicas Christum esse supremum Ecclesiæ Principem; nam ipse quidem per se invisibiliter Ecclesiam regit, sed visibilem administrationem, qualis est gubernatio populi fidelis, ad quam requiritur jurisdictio, visibili suo in terris Vicario committit.

2. Objicitur secundo, quod dispersi per orbem Apostoli Episcopos per Civitates non solum constituerunt ipsi, sed & alios constituendi facultatem impertiverunt. Nam B. Paulus scribit ad Titum cap. 1. *Hujus rei gratiâ reliqui te Creta, ut ea quæ desunt corrigas, & constituas per Civitates Presbyteros: sicut & ego constitui tibi;* sub nomine autem Presbyterorum Episcopos intelligit; subjungit enim

524 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
enim paulò post prædicta verba ; *Oportet enim Episcopum sine cri-
mine esse, &c.* Atqui S. Paulus qui *non ab hominibus, neque per ho-
minem, sed per Jesum Christum, & Deum Patrem* constitutus fuerat
Apostolus, ut ipsemet de se testatur epist. ad Gal. cap. 1. pro
jurisdictione obtinenda, nec Titum, nec alios Episcopos,
vel à se, vel ab illo ordinatos ad S. Petrum misit: unde conji-
cere licet ipsorum jurisdictionem à Christo immediatè fluxis-
se, & si cui homini adscribenda foret, videretur potius ad
S. Paulum referenda. Nec ii soli, qui ab Apostolis facti sunt
Episcopi, sed & qui ab istis, & rursus qui ab aliis, Episco-
palia munia gesserunt non petità jurisdictione à B. Petro, vel
ab ejus successoribus. Verùm præterquam quod Apostolica po-
testas in cæteris à Petro Apostolis erat extraordinaria, ut
diximus, & non poterat ullus Episcopus creari, qui à supre-
mo Ecclesiæ Pastore non penderet in regimine ovium Christi:
quid mirum est si primis Ecclesiæ temporibus summi Pontifi-
ces in cavernis frequentissimè latitantes, quasi furtim, pauca
tantùm Pastoralis officii munera exequi per se potuerint; si
totius terrarum orbis non ita specialem curam gesserint, at-
que illius curæ authentica monumenta ad nos usque non pe-
venerint. B. Petrus, antequam Apostoli varias in partes pro-
ficiscerentur, ac postmodum B. Petri successores alii expre-
se, alii tacitè consenserunt, ut Episcopi, quotquot ad po-
pulorum recens converforum regimen essent necessarii, ordi-
narentur, & ad eam Ecclesiæ portionem destinarentur, cui
satis esse possent. Verumtamen ut potestatis origo nunquam
ignoraretur, summi Pontifices, quemadmodum supra ob-
servavimus, aliquod superioritatis signum in Patriarchas,
Primates, sæpe etiam in Metropolitanos, à quibus inferio-
res Episcopi ordinabantur, sibi reservarunt; puta pallii con-
cessionem, aut ordinationem ipsam. Apostolos omnes ordi-
nem Episcopalem, cujus effectus est alios posse ordinare, à
B. Petro recepisse nonnulli sentiunt. De B. Paulo, cujus spe-
ciatim exemplum opponitur, S. Leo epist. 81. cap. 1. scri-
bit, *quod cum Apostoli Paulum & Barnabam ex præcepto Spiritus sancti ad
Evangelium gentibus mitterent predicandum, jejunantes, & orantes imposuerunt
eis manus.* Cum autem B. Petrus Antiochiæ, ubi constat ex
cap. 13. Act. Apostolorum, ordinatum fuisse B. Paulum,
catho-

cathedram collocasset, essetque specialis Episcopus illius Ecclesie, Pauli ordinatio B. Petro merito adscribitur. Ita expressè pronuntiavit Arator Subdiaconus Ecclesie Romanæ an. 544. hist. Apostolicæ lib. 2.

*Spiritus accensam verbo radiante lucernam,
Sub modio lucere vetans: secernite Saulum
Dixit in oris opus, quem mox sacravit euntem,
Impositâ Petrus ille manu, cui sermo Magistri
Omnia posse dedit.....*

Itaque jam tum inter se consensisse B. illos Apostolos de ordinandis Ecclesiis verisimillimum est; sicut postea dexteris sibi societatis dederunt, cum unus Judæorum, alter gentiliū, specialiorem curam suscepit. Cæterum primis etiam sæculis B. Petri ejusque Successorum non solum consensu, sed etiam autoritate, præpositos Ecclesiis Pastores suadet sequentium temporum praxis, quibus summi Pontifices suam liberius exercuerunt autoritatem. Nam, ut supra vidimus, Episcopos, & Archiepiscopos in Provinciis, in quibus vel non fuerant, vel defecerant, statuentes, ordinationis, ac regiminis regulas, & potestatis mensuram præscripserunt, ac juris sui signum aliquod sibi reservarunt.

3. Opponitur tertio quod S. Paulus B. Timotheum ad Episcopalia munia ritè obeunda exhortans, solius impositionis manuum mentionem facit; *Admoneo te*, inquit secundæ Timoth. 1. *ut resuscites gratiam Dei, qua est in te per impositionem manuum mearum..... Collabora Evangelio secundum virtutem Dei, qui nos liberavit, & vocavit vocatione suâ sanctâ.* Non, ait, à me, sed, per impositionem manuum mearum; quia licet ministerium Pontificum necessarium sit ad ordinationem & commissionem regiminis animarum: Non est tamen jurisdictionis causa. Sed quemadmodum in Baptismo, licet *Petrus baptizet*, ut inquit S. Augustinus, *hic (Christus) est qui baptizat: Paulus baptizet; hic est qui baptizat, &c.* Ita in ordinatione manus ab Episcopis imponuntur, sed à Deo gratia infunditur, & potestas confertur. Verùm hæc S. Pauli verba de potestate ordinis, quæ per impositionem manuum confertur, patet esse intelligenda.

526 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
da. Nec refert, quod subinde muniorem Episcopatum sit
mentio, tum quod utraque potestas eodem tempore confer-
retur, & qui ordinabatur, ad certæ plebis regimen jam desti-
naretur; tum quod gratia, quæ per ordinationem confer-
tur, ad exequenda ritè officia Episcopalia sit admodum ne-
cessaria; tum denique quia potestas jurisdictionis in pleris-
que supponit potestatem ordinis.

4. At, inquires, expressè declarat idem S. Apostolus spi-
ritum sanctum posuisse Episcopos regere Ecclesiam Dei, quod ad juris-
dictionem spectat, non ad ordinem. Sunt certè à Spiritu Sancto
positi Episcopi ad regendam Ecclesiam Dei, quia conferuntur
illis in ordinatione Spiritus Sanctus cum magna gratiarum
copia, & characteris impressione, quibus apti sunt ad Epis-
copales functiones, non tamen inde infertur jurisdictionem
à Spiritu Sancto immediatè conferri. Quilibet enim Sacerdos
& characterem, & nisi obicem ponat, Spiritus Sancti gra-
tiam percipit, dum ordinatur: jurisdictionem tamen ab Epis-
copo habet, ut in Parochia, vel Diocesi Pœnitentiæ Sacra-
mentum ministrat. Adde quod verba illa non à Spiritu Sancto
collatam Episcopis jurisdictionem, sed inspiratam eorum
electionem significant, ut colligitur ex act. cap. 13, ubi
Pauli & Barnabæ missio tribuitur, & Spiritui Sancto tan-
quam suggerenti, & ordinatoribus tanquam suggesta ex-
quentibus & immediatè mittentibus; *Ministrantibus autem illis Do-
mino, & jejunantibus, dixit illis Spiritus Sanctus; segregate mihi Saulum
& Barnabam, in opus ad quod assumpsi eos. Tunc jejunatis, & can-
tes, imponentesq; eis manus, dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi à spi-
ritu Sancto abierunt Seleuciam, &c.* Observant Doctores, Ecclesiæ
Ministros ex speciali Spiritus Sancti revelatione tunc creati
solitos; ideoque illorum electionem Spiritui Sancto peculiari-
ter adscribi.

5. Cùm suprâ dictum sit Apostolos indiscriminatim Ec-
clesias fundasse, Pastores illis præposuisse, hisque jurisdictionem
contulisse, argui posset Episcoporum jurisdictionem
ad alios Apostolos eorumque successores, perinde ut ad
S. Petrum esse referendam. Sed præterquam quod stabit sem-
per jurisdictionem Episcopalem non esse immediatè de jure
Divino, contra quam contendunt Antistites Gallicani, nihil
eos

eos hoc argumentum iuvat; quippe cum ut sæpe inculcavimus ex S. Innocentio, nullus, præter B. Petrum, aut ejus successores, in Galliis Ecclesias constituerit: imò qui ab aliis Apostolis constituti sunt Prælati, eos à B. Petro jurisdictionem habuisse docet S. Bonaventura opusc. Quare fratres Minores prædicent & confessiones audiant. Dominus Jesus Christus, inquit, omnium Creator, & Governator, sanctam Ecclesiam suam ascensurus in Cælum Apostolis regendam, & dilatandam commendavit, principaliter B. Petro Apostolo, cui de universo grege fidelium specialiter dixit tertio; *Pasce oves meas.* Sed ut ordinatius gubernaretur universalis Ecclesia, distinxerunt eam sancti Apostoli per Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, Parochias, & alias canonicas distinctiones; ut quia per unum, vel per paucos non poterat singulis fidelium in omnibus saluti necessariis congruè satisfieri; plures ad hujus sollicitudinis partes per determinatos sibi limites proximitate animarum vocarentur. Et secundum cura Pastoralis amplitudinem, etiam quilibet istorum accepit certam autoritatis potestatem, residente plenitudine potestatis Ecclesie, apud Sedem Apostolicam. Romana Ecclesia, cui Apostolus Petrus Princeps Apostolorum specialiter præsedet, & successoribus suis ibidem eandem potestatem reliquit. Triplex est autem hujus potestatis plenitudo, scilicet quod ipse summus Pontifex solus habet totam plenitudinem autoritatis, quam Christus Ecclesie contulit, & quod ubique in omnibus Ecclesiis habet illam, sicut in sua speciali Sede Romana, & quod ab ipso manat in omnes inferiores per universam Ecclesiam omnis autoritas, prout singulis competit ei participari, sicut in Cælo ab ipso fonte totius boni Christo Jesu omnis gloria Sanctorum, licet eam differentes singuli participant pro captu suo, &c.

6. Denique dices, si jurisdictione Episcoporum à Papa esset, eam facile posset tollere, imò sine causa, si non licet, saltem validè, essetque verendum, ne eos non ut fratres, sed ut Vicarios haberet. Verùm licet summus Pontifex proximus sit Episcopalis jurisdictionis collator, non eam Præsulibus confert quasi Vicariis, licet eo nomine glossæ aliquæ utantur, sed quasi Pastoribus ordinariis, ut eam non ejus, sed proprio nomine, ac jure exercent. Sicut enim, licet Rex Senatui, aut Proregi, vel Toparchæ jus concederet Judices, aliosve officiales ordinarios ad regimen populi, creandi, eisque jurisdictionem cum officio ac titulo conferendi, præsertim si officia ipsa ille instituisset, quorum collationem

cede-

528 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
cederet, non continuò tamen arbitrio Senatus, Proregis,
aut Toparchæ permitteret facultatem creatos semel Officia-
les absque ulla legitima causa revocandi: ita Christus, qui
Episcopatus est institutor, quique per Episcopos Ecclesiam
administrari voluit, etiam si Petro ejusque Successoribus,
tanquam supremis Pastoribus, Episcopatum particularium,
& Episcoporum institutionem commiserit, nequaquam ta-
men eis (quasi Episcopus Romanus unicus Pastor esset, &
alii ejus tantum Vicarii, ac Commissarii, non verò Pastores)
jus tribuit ad libitum cæteros amovendi. Nec id unquam sen-
serunt summi Pontifices, sed potius magnam suæ Dignitatis
partem in eo posuerunt, ut unicuique Episcopo salva esset
sua Dignitas & integra Privilegia, nisi fortè crimine aliquo
iis privari mererentur. Ita sæpè S. Leo, S. Gregorius, alii-
que maximi Sanctissimi que Pontifices, & verbis & operibus
protestati sunt.

7. Sanctus Leo Episcopis Provinciæ Viennensis scribebat
epist. 89. se maximam ex servatis illorum juribus lætitiã
percipere. *Nostra enim, inquit, gratulationi hoc solum crescere profu-
mur, si, & Apostolica Sedis diligentia apud vos illibata servetur (Ordi-
natio) & per Sacerdotalis disciplinæ concordiam honori vestro pervire, quod suum
est in propriis usurpationibus non sinamus.*

8. Sanctus Gregorius Magnus ita Episcoporum non solum
jura salva cupiebat, sed & Dignitatem, & honorem, ut se
universalem Papam ab Episcopis vocari ægrè ferret, hac præ-
cipuè ratione, quod si universalis ipse diceretur, solum etiam
fortassè putaretur. En ipsius verba, humilitatis, tanto viro
dignæ, plena in epist. 30. lib. 7. quæ est ad Eulogium Epis-
copum Alexandrinum; *superba appellationis verbum universalem me Pa-
pam dicentes imprimere curatis, quod peto dulcissima mihi sanctitas vestra ul-
tra non faciat, quia vobis subtrahitur, quod alteri plusquam ratio exigit, præ-
betur. Ego enim non verbis quero prosperari, sed moribus; nec honorem esse de-
puto, in quo fratres meos honorem suum perdere cognosco. Meus namque ho-
nor est honor universalis Ecclesia. Meus honor est fratrum meorum solidus vi-
gor. Tunc ergo verè honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non
negatur. Si enim universalem me Papam vestra Sanctitas dicit, negat se hoc
esse, quod me fatetur universum. Tam altè sanctissimi hujus Ponti-
ficis animo impressa erat affectio illa, ut eam non semel signifi-
fica.*

scaverit. *Mihi ipsi*, inquit, lib. 2. epist. 37. *Injuriam facio, dum fratrum meorum jura perturbabo.*

9. Si, ut testatur ipsemet Maximus Pontifex, animarum cura est onus Angelicis humeris formidandum, non expedit ei, qui omnes totius Orbis terrarum homines, velut oves Pastori pascendas à Christo ipso sibi traditas, non dubitat, ut alios Pastores impediatur, dum greges sibi specialiter commissos juxta sacrorum Canonum normam custodiant: sed ut illos hortetur, juvet, vel etiam protegat, ac novis favoribus augeat. Debet nihilominus datam sibi à Christo, & ab Ecclesia universa confirmatam, seu publicè, atque solemniter recognitam auctoritatem vindicare, ne ambitiosorum conatibus infringatur, aut enervetur, quod S. ipse Gregorius observabat; *sicut inquit epistolâ 39. lib. 2. nostra defendimus, sic omnibus Ecclesiis sua jura servamus.* Noverat documentum, quod Pastoribus in lib. de cura Pastoralis proposuerat, in usum, dum opus esset redigere; ut scilicet se Superiorem meminisset, & severitatem adhiberet; sed modum servabat, quem etiam ipse præscripsit in eodem lib. de cura Pastoralis parte 2. cap. 6. his verbis; *sit Rector bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per zelum justitiae erectus, ut & bonis, in nullo se præferat, & cum pravorum culpa exigit, potestatem protinus sub Prioratus agnoscat, &c.*

10. Tanta est in eo præcepto æquitas, ut à nemine negetur. Nam & summi Pontifices se animarum servos esse, non Dominos exemplo Apostolorum arbitrantur. *servos vestros per Christum*, inquit S. Paulus 2. Corint. 4. vers. 5. *servus servorum Dei*, ait Pontifex; undè consequitur eum Episcopis, portiones gregis Christi suæ curæ demandatas rectè administrantibus non invidere, non obstare, sed favere, sed auxiliari debere, quodque illi rectè gerant, sibi in tremendo Dei judicio, profuturum æstimare.

11. Sed Episcopi conqueri sine injuria nequeunt, quod summus Pontifex sibi à Christo præpositus sit: gaudere potius debent tanquam de maximo beneficio, quod, cum ipsi tot animarum constituti sint Pastores, saltem unum supra se Pastorem habeant, qui dormitantes excitet, laborantibus opem ferat, afflictos consoletur, persecutionem patientes

530 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
defendat, onus cum eis portet, rationem cum eis redditurus; imò qui eos errantes revocet, ac etiam reos plectat, ut, & illorum saluti, & gregis eis crediti utilitatibus consulat. Nam, ut monet S. Leo in epist. 84. supracitata; qui scit, se quibusdam esse prapositum, non molestè ferat aliquem sibi esse pralatum: sed obedientiam, quam exigit, etiam ipse dependat.

12. Iniquum esset, ut summorum Pontificum humilitas, ac modestia, minus promptos ad reverentiam, aut obedientiam efficeret. Certè S. Gregorius humillimus, ac mansuetissimus, quamvis juxta proprium præceptum omnibus bonis se præberet æqualem, aliorumque Pastorum honorem, suum duceret, omnium tamen se Superiorem profitebatur, dum id cujusvis culpa exigeret. Nam epist. 65. lib. 7. quæ est ad Joannem Episcopum Syracusanum sic scribit, occasione Episcopi Byzaceni Provinciæ Africae, de crimine accusati; *Quod se dicit Sedi Apostolica subjici, & si qua culpa in Episcopis invenitur, nescio quis ei Episcopus subjectus non sit.*

C A P U T X I I I .

De Jurisdictione Clericorum Episcopis inferiorum.

1. **N**ihil est in sacris Scripturis, quod Archidiaconorum, aliorumve in Ecclesiastica Dignitate constitutorum jurisdictionem indicet à Deo immediatè profectam, sed constat potiùs hujuscemodi Dignitates ab Ecclesia fuisse institutas. De origine jurisdictionis, quæ potiuntur Curati non nihil dubitatur.

2. Plures Doctores Parisienses eos putant septuaginta Discipulis successisse, quos Dominus noster Jesus-Christus misit binos ante se in omnem locum, quo erat ipse venturus, ut habetur apud S. Lucam cap. 10. ideoque illorum institutionem, non solum quantum ad ordinem, sed etiam quantum ad jurisdictionem, ad jus Divinum referentes, illos, sicut potestatem ordinis, ita & potestatem jurisdictionis à Deo immediatè accipere arbitrantur, quamvis Episcopo indigeant tum ut ordinentur, tum ut plebi præficiantur.

3. Ad